

SOS-magasinet

UTGITT AV SOS-BARNEBYER / NR 4 • 2015

FNS NYE BÆREKRAFTSMÅL **SIDE 12-13**

STÅR PÅ EGNE BEN **SIDE 14**

FREMTIDENS BARNEBY **SIDE 16**

TEMA

BARN PÅ FLUKT

SIDE 4-11

**SOS
BARNEBYER**

Et trygt hjem for alle barn

Takk for engasjementet fra våre
HOVEDSAMARBEIDSPARTNERE:

ULSTEIN®

SKAGEN
Fondene

HØEGH AUTOLINERS

Wilh. Wilhelmsen

Møller Gruppen

WRIGLEY

OBOS

NSB

Vi takker for støtten fra våre
HOVEDBIDRAGSYTERE:

Norad

FAGFORBUNDET

STIFTELSEN
BALDER

SOS-BEDRIFTSPARTNERE

- Apollo
- Espira Gruppen AS
- DIPS ASA
- Finn.no
- Mercuri Urval
- Prosafe AS
- Skretting AS
- Solstad Offshore

SOS-bedriftspartnere finansierer bygging eller drift av en SOS-barneby, et SOS-familieprogram, et familiehus, en barnehage, en skole eller et medisinsk senter.

For mer informasjon, kontakt

Linda Cecilie Dale.

Telefon: 23 35 39 00

E-post: bedrift@sos-barnebyer.no

Barna som flykter

Barn som flykter fra krig og konflikt trenger vår beskyttelse. De aller mest sårbare reiser fra land til land uten voksne til å ta vare på seg.

Flyktningekatastrofen angår oss alle. Millioner av mennesker flykter nå fra sine hjem i Syria, Afghanistan og andre land. De fleste finner tilflukt i nabolandene, men mange har også et mål om et bedre liv i Europa. Mange av dem er barn. Og de aller mest sårbare barna reiser alene, uten voksne omsorgspersoner som kan ta vare på dem.

SOS-barnebyer jobber med barn i 133 land over hele verden. Vi vet at barn er barn, uansett hvor de kommer fra. Alle barn har rett på et trygt hjem og en god oppvekst. Det er vårt ansvar å sikre barna den beskyttelsen og omsorgen de trenger.

I dette nummeret av SOS-magasinet kan du lese om hvordan vi hjelper barn som er på flukt. Vi er til stede i flyktningeleire i Libanon, i transittleire i Makedonia, i bofellesskap i Østerrike, og mange andre steder. Nå ser vi på hvordan vi best kan hjelpe noen av de mange barna som kommer alene til Norge i tiden framover, og dette kan du også lese mer om i dette magasinet.

SOS-barnebyer ble opprinnelig startet opp for å ta vare på foreldreløse barn i etterkrigstidens Europa. I dag rammes verden av nye kriger og konflikter, og en ny generasjon barn må nå møte fremtiden uten sin familie. Mange av dem får hjelp av SOS-barnebyer, og ditt bidrag er med på å gjøre det mulig. Takk for at du støtter oss.

«I dag rammes verden av nye kriger og konflikter, og en ny generasjon barn må nå møte fremtiden uten sin familie»

Svein Grønnern
SVEIN GRØNNERN
generalsekretær

SOS-magasinet utgis av Stiftelsen SOS-barnebyer Norge, Mariboes gt. 13, Postboks 733 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon: 23 35 39 00
E-post: sos@sos-barnebyer.no
Ansvarlig redaktør: Svein Grønnern
Redaktør: Thomas Hansen

Design og layout: Itera
Trykk: Color Print AS
Opplag: 154 000
Forsidefoto: Bjørn-Owe Holmberg
Red. avsluttet: 19.11.2015
Kontonr.: 8380 08 73730
www.sos-barnebyer.no

– MÅ IKKE GLEMME DEN LANGSIKTIGE BARNEOMSORGEN

FOTO: BJØRN-OWE HOLMBERG

160 norske organisasjoner stilte seg bak en markering mot forslagene til kutt i bistandsbudsjettet. – Vi kan ikke la verdens fattige ta regningen for flyktningekrisen, sier Svein Grønnern i SOS-barnebyer.

– Det er positivt at vi styrker Norges humanitære innsats for mennesker på flukt, sier Svein Grønnern, generalsekretær i SOS-barnebyer Norge. – Men dette kan ikke gå på bekostning av varige, stabile omsorgsløsninger for barn. Skal vi unngå framtidige flyktningekriser må vi bygge stabile samfunn i alle deler av verden. Da må vi begynne med å satse på barna.

160 ORGANISASJONER

Tidlig i november ble det protestert mot de foreslåtte bistandskuttene gjennom en stor markering utenfor Stortinget. 160 norske organisasjoner har stilt seg bak budskapet, deriblant SOS-barnebyer.

For SOS-barnebyer er det viktig at norsk utviklingspolitikk får et sterkere fokus på barnas kår. En god omsorg bidrar til at

barn får utdanning, kan forsørge seg selv og blir mindre sårbare for utnyttelse, vold og overgrep. Tidlig innsats for barn gir bedre økonomisk vekst og sikrer utvikling både for det enkelte barn og for samfunnet de lever i.

– Derfor kan ikke vår humanitære innsats for mennesker på flukt finansieres gjennom å ramme barn i fattige land, sier Svein Grønnern. Han er spent på hvilke endringer som til slutt blir vedtatt i Stortinget i desember.

– En trygg omsorgsbasis der barn får mat, helsehjelp, klær, lek og hvile er en forutsetning for alt annet. Tiltak som styrker hjemmene må derfor få en mye større og mer fremtredende plass i norsk utviklingspolitikk enn det vi har sett i dag, sier Grønnern.

Tidlig i november ble det protestert mot de foreslåtte bistandskuttene gjennom en stor markering utenfor Stortinget. 160 norske organisasjoner har stilt seg bak budskapet, deriblant SOS-barnebyer.

REPARERER ØDELAGT BARNDOM

Krig og konflikt kan ødelegge en barndom. SOS-barnebyer hjelper barna både der de er og dit de flykter til.

Tekst: CAMILLA DELBEKK OG THOMAS HANSEN

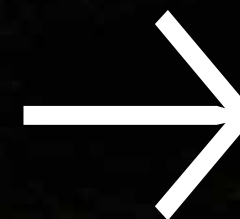

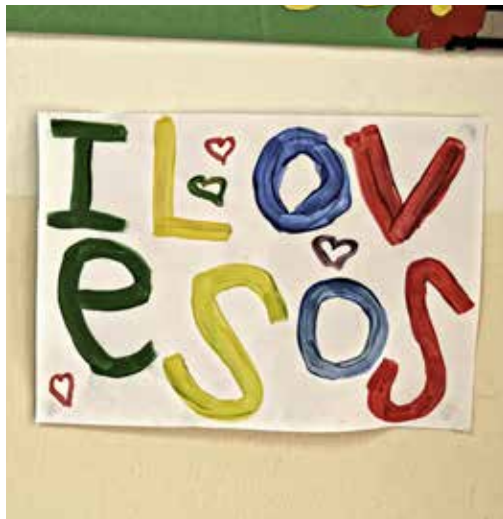

FOTO: KATERINA LJEVSKA

FOTO: BIRN-ONE HOLMBERG

En liten jente har fått på seg en SOS-jakke i transittsenteret i Makedonia.

Krigen i Syria og flyktningkrisen i nabolandet Libanon er inne i sitt femte år. Mange barn lever ubeskyttet i flyktningleire, men libanesiske myndigheter vedkjenner seg ikke problemene. I et barnesenter drevet av SOS-barnebyer i Konchara i Libanon, har 99 flyktningbarn fått en ny start siden tilbudet ble etablert i mars 2014. De har ikke bare fått nødhjelp, men det som trengs for å bli godt rustet for fremtiden.

ALENE OM OMFATTENDE HJELP

– Situasjonen er lik for veldig mange barn som er på flukt. De trenger omsorg og beskyttelse. Nå. Gjennom barnesenteret gir vi barna hjelp og oppfølging som trengs for at de skal klare å bygge landet etter krigen er over. Dessverre er behovet for hjelp enormt mye større enn den hjelpen som tilbys, forteller nødhjelpskoordinator Ramzi Saliba, som har høy utdannelse innen helse og lang erfaring med humanitær bistand i kriser.

Ved barnesenteret får barna omsorg og beskyttelse, skolegang, fysisk- og psykisk

helseoppfølging og mulighet til å være med på fritidsaktiviteter. De får psykososial hjelp fra psykologer, og trøst, når de trenger det - både dag og natt.

I dag er dette det eneste tilbudet i Khonshara som gir denne typen omfattende og helhetlig hjelp og beskyttelse til syriske flyktningbarn som er alene.

«Vi tar jobben med å få disse barna til å forstå at de er trygge. Det tar tid, men vi ser at det nytter.» Ramzi Saliba

REPARERER ET ØDELAGT LIV

Barna som hjelpes har vært igjennom store fysiske og psykiske påkjenninger. De har levd midt i en krig alene, mange har vært utsatt for kidnapping, blitt mishandlet, utsatt for overgrep og utnyttet. I tillegg har de opplevd å miste de viktigste mennes-

Tre måneder gamle Mustafa bæres av moren sin over grensen mellom Hellas og Makedonia.

kene i livet sitt. De er forståelig nok sterkt traumatisert.

– Vi tar jobben med å få disse barna til å forstå at de er trygge. Det tar tid, men vi ser at det nytter. Det kan gå uker før man ser en bitteliten endring, sier Saliba.

Saliba har ingen illusjoner om at de kan gi barna tilbake det livet de hadde før krigen startet, men han mener sterkt at det er mulig å gi barna et liv de kan kjenne er trygt. De jobber hele tiden for at barna som kommer til senteret skal få et alternativt omsorgstilbud i et fosterhjem eller en barneby i løpet av 6-8 måneder.

– Vi gir disse barna det samme som barn trenger når de lever et vanlig liv uten krig og flukt, og vi hjelper dem å bearbeide det som har gitt dem traumer, sier han og forklarer:

– Barn reagerer veldig forskjellig på krig og flukt. Vi har dem som ikke tør snakke med noen og som ikke vil ha kontakt, mens

andre er hyperaktive og kan aldri være alene. Og alt i mellom.

FØR DET ER FOR SENT

I tillegg til barnesenteret har SOS-barnebyer et dagsentertilbud, hvor 250 barn i Khonshara og Beirut får psykologisk oppfølging. Senteret er også et trygt sted for barna å være på dagtid, mens foreldrene eller nærmeste familie prøver å få livet sitt på rett kjøll igjen.

– Hvis disse barna ikke får hjelp, vil det være lett å bli en del av en illegal virksomhet når de blir eldre. De blir enkle ofre for menneskehandel, prostitusjon og risikerer også et liv på gata. De blir utsatt for ting som foreldre aldri vil at skal skje med barna sine.

Derfor er hans oppfordring sterk og klar: – Vi må vi redde disse barna nå!

DEN LANGE REISEN

Ved grensen mellom Hellas og Makedonia kommer en jevn strøm av mennesker på jakt etter et nytt liv. De kommer fra Syria, Afghanistan og andre områder som er

herjet av krig og konflikt. Mange av dem er barn. Noen er på flukt sammen med foreldrene sine, andre er helt alene.

En ung mor går tungt mens hun bærer på en baby. En hjelpearbeider kommer og løfter babyen vekk, for å gi moren en sjanse til å hvile. Hun får litt vann.

Noen minutter senere kommer faren. Han bærer på en stor bag som inneholder alt de har med seg på flukten.

– Mustafa, sier moren og peker på babyen. Hun holder tre fingre i været og sier «Moon». Han er tre måneder gammel. Moren får en utstyrspakke fra SOS-barnebyer med bleier og andre nødvendigheter. Hun finner rene barneklær i en boks med gjenstander som har blitt donert til flyktningene. Hun skifter på Mustafa mens han gråter.

KAN GLEMME

I Beograd i Serbia kan barn glemme både

FAKTA SLIK BIDRAR SOS-BARNEBYER

Slik hjelper vi i Syria og nabolandene

Hundretusenvis av barn er på flukt i Syria og nabolandene. De lever i ruiner og utbombede boligområder eller store flyktningleirer. SOS-barnebyer fortsetter arbeidet for å hjelpe barn som er traumatisert, har mistet foreldre eller lever ubeskyttet i flyktningleirer.

SYRIA:

I Syria gir vi 1 000 barn som har mistet eller kommet bort fra foreldrene sine omsorg og beskyttelse i til sammen fire sentre i Damaskus, Tartous og Aleppo. I tillegg har vi etablert fire trygghetssoner hvor 6 700 barn har fått et aktivitetstilbud og et trygt sted å være. SOS-barnebyer deler også ut pakker med næringsrik mat til tusenvis av familier.

LIBANON:

SOS-barnebyen i Konchara har et barnesenter, hvor 99 flyktningbarn får omsorg og beskyttelse, skolegang, fysisk- og psykisk helseoppfølging og mulighet til å være med på fritidsaktiviteter. I tillegg til barnesenteret har SOS-barnebyer et dagsentertilbud, hvor 250 barn i Khonshara og Beirut får psykologisk oppfølging. Senteret er også et trygt sted for barna å være på dagtid.

Dette gjør SOS-barnebyer i Syria og nabolandene

- Hjelper barn og familier på flukt, og gir barn som er alene omsorg og beskyttelse
- Etablerer trygghetssoner hvor barn kan være barn og få psykososial oppfølging.

FOTO: BIRNA OWNE HOLMBERG

Syriske barn leker i SOS-barnebyers nødhjelpssenter i Libanon.

flukten hjemmefra og situasjonen de har havnet i. I hvert fall for en kort stund. Her har SOS-barnebyer etablert såkalte trygghetssoner for barna, der de kan leke, tegne, spille sjakk og være som helt vanlige barn sammen med sine jevnaldrende. Ti år gamle Omar fra Syria er en av dem som kommer flere ganger om dagen. Han er på flukt sammen med sine to eldre brødre. I Syria har han mistet både moren, faren og søsteren sin.

I trygghetssonene i Beograd tegner han et lykkelig barn, frukt, trær og solen. Senere kommer brødrene og henter ham. De håper å komme seg fram til Tyskland.

TØR Å GI KLEMMER

– Jeg er stolt av å jobbe i SOS-barnebyer, sier Efendi Onay. Han er leder for bofellesskapet Biwak utenfor Innsbruck, som huser femten barn og unge mellom 12 og 16 år. Alle barna har kommet som flyktninger til Østerrike alene.

«Ungdommene i Biwak har dramatiske historier bak seg. Noen har sett venner og reisekamerater dø under flukten.» Efendi Onay

– Det viktigste er at barna skal føle at de er trygge her. Dette er hjemmet deres, sier han. – Vi mangler felles språk, så vi må tørre å være fysiske og gi klemmer.

Det kommer en tolk med jevne mellomrom, sier han. De forsøker å svare på alle spørsmålene barna har. Efendia Onay er selv vokst opp i Innsbruck. Foreldrene hans flyktet fra kurdiske Tyrkia for mange år siden og endte opp i Østerrike.

VENNENE DØDE

Ungdommene i Biwak har dramatiske historier bak seg. Noen har sett venner og reisekamerater dø under flukten. Alle trenger stabile rammer og forutsigbare rutiner når de kommer til Biwak. Omsorg er å gi barna hverdagen tilbake. Kun et fåtall trenger noe

mer, og SOS-barnebyer har derfor inngått et samarbeid med psykologer som kan bistå barna i perioder.

I tillegg er det viktig at barna blir en del av lokalsamfunnet. Biwak har derfor kontakt med familier i nærheten som har meldt seg som frivillige for å sørge for at ungdommene blir godt integrert og finner seg til rette.

De fleste venter på å få behandlet asylsøknadene sine. Noen søknader har akkurat blitt innvilget, andre vil ta lengre tid. De østerrikske myndighetene har stoppet behandling av søknadene til de har lagt nye retningslinjer for hvem som skal få opphold i landet.

Mens de venter får ungdommene god oppfølging på Biwak. Alle de voksne på senteret er pedagoger med ulike spesialisere-

FOTO: SYBNE RÖNNING

FOTO: SYBNE RÖNNING

Efendi Onay driver bofellesskapet Biwak i Østerrike.

På kjøkkenet i Biwak er det stadig aktivitet.

ringer. Alle ungdommene går på ulike skoler i nærområdet, og en viktig del av å skape vennskap på tvers av nasjonalitet er å sørge for at barn fra ulike folkegrupper går på samme skole. Språk er viktig for å komme raskt i gang i et samfunn. SOS-barnebyer gir derfor ungdommene tyskopolplæring ut over tilbudet som gis av det offentlige.

UMULIG Å FORSTÅ

Efendi Onay forteller om barn som kommer alene fram til Innsbruck etter flere år på flukt, og som har måtte jobbe underveis for å skaffe penger til å reise videre. Enkelte har vent seg til å sove kun noen få timer hver natt. For mange av dem er det lenge siden de har fått lov til å være barn. Reisen til Europa har vært vanskelig for de fleste.

– Det er umulig for oss å forstå hvordan noen kan sende barna sine avgårde på denne måten, sier Onay.

– Og likevel gjør foreldrene det. Tenk deg da hva slags situasjon de er i.

FAKTA

SLIK BIDRAR SOS-BARNEBYER

Slik hjelper vi underveis i flukten

Forholdene for flyktningene i de såkalte transittlandene er svært kritiske. De som har vært lenge på flukt mangler alt, pigg-trådgjerder og andre hindringer gjør situasjonen enda vanskeligere. SOS-barnebyer øker innsatsen for å hjelpe spesielt barn og gravide som er på flukt.

Barn på flukt gjennom land sør og øst i Europa trenger nødhjelp for å klare ferden videre. De som blir midlertidig plassert i leirer, trenger aktiviteter og mulighet til å være barn. Mange trenger medisinsk behandling før de kan fortsette reisen. SOS-barnebyer hjelper barn og familier på flukt i flere av transittlandene.

MAKEDONIA:

SOS-barnebyer gir barn omsorg og beskyttelse i etablerte trygghetssoner. Barn som har kommet bort fra familien sin får omsorg inntil gjenforening er mulig. Det gis også psykososial hjelp først og fremst til barn, men også til deres familier. Helseartikler, baby melk, mat og medisiner gis ut til barn og deres familier.

SERBIA:

SOS-barnebyer etablerer trygghetssoner for barn og psykososial hjelp gis først og fremst til barn, men også til deres mødre/familier. Det gis ut baby melk, næringsrik mat, hygienartikler, medisiner, klær, teppe og telt.

ITALIA:

SOS-barnebyer Italia arbeider med å gi barn som er alene et midlertidig hjem og omsorg. Barnebyene i Mantova og Vicenza har allerede tatt hånd om flere barn. I samarbeid med andre organisasjoner har vi etablert trygghetssoner for barn som er alene på flukt.

HELLAS:

Til tross for den vanskelige økonomiske situasjonen i landet forbereder SOS-barnebyer Hellas seg på å ta imot flyktningbarn.

Dette gjør SOS-barnebyer i transittlandene

- Gir direkte nødhjelp som mat, vann, bleier, klær, telt og medisiner til barn, gravide og de svakest stilte familiene.
- Tar hånd om barn som er alene og jobber for gjenforening med familien.
- Etablerer trygghetssoner i områder med mange flyktninger, hvor barn kan være barn og være med på ulike aktiviteter.

FAKTA

SLIK BIDRAR SOS-BARNEBYER

Slik hjelper vi i mottakslandene

Trygghet for barna og en ny start for familien i et land i Vest-Europa, er målet for mange på flukt. Men noen barn kommer frem helt alene. De kan ikke språket, de har ingen trygge voksne som kan trøste og forklare. SOS-barnebyer hjelper barn som er alene og sørger for omsorg og beskyttelse. Når flukten er over, trenger barn trygg og langsiktig omsorg. De har opplevd store traumer med krig og konflikt, flukt og for mange tap av foreldre og familie. SOS-barnebyer har 60 års erfaring med å ta langsiktig omsorg for barn som har mistet sin familieomsorg. SOS-barnebyer sørger for trygghet og stabilitet til mindreårige asylsøker som er alene.

ØSTERRIKE:

SOS-barnebyer Østerrike har utvidet sin virksomhet og vil ta imot 100 barn som er alene på flukt. Barna vil få omsorg i SOS-familier eller bofellesskap, med tett oppfølging av voksne omsorgspersoner, tilbud om psykologhjelp og skolegang.

TYSKLAND:

SOS-barnebyer Tyskland utvider sin eksisterende virksomhet både for å motta flere flyktningbarn og for å støtte familier i land som flyktningene kommer fra.

NORGE:

SOS-barnebyer Norge utvikler en modell for å ivareta og gi omsorg til barn som kommer alene på flukt til Norge.

Dette gjør SOS-barnebyer for mindreårige asylsøkere som er alene:

- Gir omsorg og stabilitet i familiemiljø
- Integrering i lokalsamfunn

Gir omsorg til barn på flukt i Norge

FOTO: BJØRN-OWE HOLMBERG

Mer enn 5 000 barn uten omsorgspersoner er ventet til Norge i løpet av 2015. – Barn fortjener en langsiktig og god omsorg uansett hvor de kommer fra, sier Sissel Aarak i SOS-barnebyer.

Tekst: THOMAS HANSEN

Sissel Aarak

Flyktningekrisen har nådd Norge. Det er ventet at mer enn 5 000 barn og unge under 18 år vil komme alene til Norge bare i 2015. Minst like mange er ventet neste år. De aller

fleste av barna vil antakelig få innvilget sine søknader om beskyttelse. Nå skal SOS-barnebyer bidra til at barna får den omsorgen de har krav på.

SOS-barnebyer mener barna må gis langsiktig og god omsorg allerede fra den dagen de kommer til Norge.

– Alle er de barn, og fortjener å bli behandlet som barn, sier Sissel Aarak, som er leder for nasjonale programmer i SOS-barnebyer Norge.

– Ved å gi barna en trygg og langsiktig omsorg kan de fleste få et godt liv og bli viktige ressurser i det norske samfunnet.

FLYKTER FRA NØD

I november var Aarak og flere andre fra SOS-barnebyer Norge på besøk hos sine østerrikske kolleger for å høste av deres erfaringer. Nå utvikler hun, sammen med bl.a. den sosiale entreprenøren SoCentral, en samarbeidsmodell for å gi god omsorg til barn som kommer til Norge uten omsorgspersoner.

– Målet er at modellen vi utvikler også kan tas i bruk av andre, både av kommuner og av andre aktører som ønsker å gi disse barna en bedre framtid, sier Aarak. Hun har allerede vært i kontakt med myndigheter og politiske

partier for å samle støtte til tiltaket.

HAR KRAV PÅ OMSORG

SOS-barnebyer mener barn har krav på langsiktig og god omsorg uansett hvor de kommer fra. Noen av barna som kommer til Norge har flyktet fra krig og nød. Andre har flyktet av frykt for å bli straffet for å nekte militærtjeneste.

– Noen mangler grunnutdannelse, andre har fått ødelagt sin drøm om å vokse opp i landet de kommer fra, sier Aarak.

– De har ofte lagt bak seg en lang og strevsom flukt. Selv om de nå har kommet fram til Norge, er fremtiden deres svært usikker. Det er vårt ansvar å sikre barna den omsorgen de trenger, sier hun.

Magne Raundalen

Hvert eneste fylke har nå tatt imot flyktninger, hvorav mange er enslige mindreårige. Brått kom verden inn i vårt eget nabolag, og med dette en debatt om hvordan situasjonen best skal løses. Selv med de beste intensjoner

om å skåne barn fra sterke bilder, så skal det godt gjøres at små ører ikke fanger opp voksnes engasjerte snakk om flyktningkrisen. Hva tenker egentlig barna våre om alt dette?

LYTT TIL BARNETS BEHOV

– Barn er vare på stemninger og legger godt merke til alt som ikke blir sagt. Mitt råd er å ikke dekke til sannheten, men heller snakke med barn om ting slik de er. Barn står på lyttepost og hører hva vi voksne snakker om, og de fortjener en skikkelig forklaring på alle sine spørsmål, sier psykolog Magne Raundalen.

Raundalen understreker betydningen av å skille mellom barnets eget behov for å snakke, og voksnes behov for å forklare. – Bruk dine antenner i forhold til om barnet grunner på noe, og ta hensyn til barnets forutsetning til å forstå. Her om dagen forklarte en gutt på fire år at krig er å slåss med våpen, men han var litt usikker på hva våpen egentlig er. Dette er en nokså typisk begrepsforståelse, og helt fint.

FANTASI OG VIRKELIGHET

Uten samtaler med trygge voksne kan barn lett lage sine egne forklaringer på hvordan ting henger sammen. Forklaringer som kan gi både mareritt og uro. Raundalen foreslår at man overfor barn i skolealder (fra 6 år) gir noen kjente knagger å henge forståelsen på, som lov og rett. – Flyktninger er mennesker som vi har lovet å passe på, fordi de kan dø der de kommer fra. Det

FOTO: BJØRN-OWE HOLMBERG

er en lov, noe vi har lovet. Mange andre land har også lovet det samme. Noen ganger får mennesker bo hos oss bare fordi de har det vanskelig også, fordi vi synes det er viktig å ta hensyn til det. Omtanke er viktig for oss, at mennesker skal ha det godt.

KONKRET FORSTÅELSE

Rundt fire år oppdager barn at vonde ting kan skje, før dette lever de nokså beskyttet

i sin egen lille verden. Raundalen minner om at barn har en svært konkret forståelse av ord, og fremdeles jobber med sin forståelse av meningsfulle sammenhenger. For å illustrere avslutter han med nok et eksempel. – Her for nylig spurte jeg en femåring om hvilke fremtidsplaner han hadde. Han svarte kontant; – jeg skal bli ungdom hvis jeg ikke blir påkjørt først!

Kan vi snakke med barna om alt?

Små barn på vei gjennom Europa uten mor og far. Flyktningkrisen preger nyhetsbildet. Hva svarer vi egentlig barna når de stiller oss konkrete spørsmål som – hvorfor er ikke moren deres med, hvordan får de penger til mat, hvordan visste de veien til Norge, er noen sinte på dem, kan det bli krig i Norge og hvor skal vi gå da?

Tekst: KRISTIN BERLING

FOTO: BIRN-OWE HOLMBERG

ALLE BARN MÅ TELLES

På verdensbasis finnes det mer enn 200 millioner barn som aldri har blitt registrert. Da mister de også grunnleggende rettigheter som tilgang til skole- og helsetjenester.

Tekst: THOMAS HANSEN

Alle barn teller, men ikke alle barn blir telt. Nå krever SOS-barnebyer og mer enn tredve andre internasjonale barneorganisasjoner at alle barn i verden må bli registrert. I et felles brev til FN ber de om at metodene for å telle og registrere befolkningene bedres, og at de rettes spesielt inn mot de mest marginaliserte barna.

– Dette kan utgjøre et kjempeproblem for barn senere i livet, sier Svein Grønnern. – Dette er et mørketall i internasjonal bistand som bør få mye mer oppmerksomhet.

230 MILLIONER

Ifølge tall fra Unicef finnes det 230 millioner barn under fem år som ikke er registrert i noe offentlig system. Årsakene kan være mange, tror Grønnern. Folketellinger i

mange utviklingsland konsentrerer seg gjerne om barn som bor i husholdninger. – Men mange barn lever ikke i en familie, sier Grønnern. – De kan bo på gata, i mer uformelle omsorgssituasjoner, eller på institusjoner som de nasjonale myndighetene ikke har oversikt over.

SOS-barnebyer jobber for å registrere alle barn, men møter iblant på motstand fra nasjonale myndigheter. – I mange land vil ikke myndighetene at alle barn skal registreres, forteller Grønnern. – Det kan være økonomiske årsaker, for eksempel dersom landet har en stor mengde flyktninger. Eller det kan være knyttet til kultur og religion, der man i enkelte områder ikke anerkjenner barn som er født utenfor ekteskap.

«– Har du ingen identitet er det heller ingen som vet om deg.»

Svein Grønnern

FÅR ALVORLIGE KONSEKVENSER

Grønnern har nettopp vært på reise til Angola, der det finnes mange uregistrerte barn og familier.

– I Angola er de flinke til å bygge skoler, men det hjelper ikke de familiene som faller utenfor, forteller Grønnern. Selv møtte han en uregistrert familie i Angola der husets eldste datter var ti år. Men siden familien var uregistrert får hun ikke begynne på skolen.

Mangel på registrering kan også få andre alvorlige konsekvenser, påpeker Grønnern.

– Har du ingen identitet er det heller ingen som vet om deg, sier han. – Disse barna er ofte foreldreløse, lever uten beskyttelse, og er lette ofre for menneskehandel. Dette er noen av de mest marginaliserte barna i verden i dag.

Og med dagens økende flyktningestrøm tror Grønnern problemet kan tilta.

– Derfor er det ekstra viktig at dette problemet settes på den internasjonale dagsorden. Nå har FN vedtatt internasjonale bærekraftsmål, og de målene må også få virkning for de mest utsatte barna. Men da må vi først vite hvem de er, og hvilke behov de har. Den muligheten mangler vi i dag.

FAKTA BARNEKONVENSJONENS ART. 7

Retten til navn og nasjonalitet

1. Barnet skal registreres umiddelbart etter fødselen og skal fra fødselen ha rett til et navn, rett til å erverve et statsborgerskap, og, så langt det er mulig, rett til å kjenne sine foreldre og få omsorg fra dem.
2. Partene skal sikre gjennomføringen av disse rettighetene i samsvar med sin nasjonale lovgivning og sine forpliktelser i henhold til relevante internasjonale instrumenter på dette området, særlig når barnet ellers ville blitt statsløs.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Barns rettigheter må ivaretas bedre

Denne høsten vedtok FNs generalforsamling de nye bærekraftsmålene. SOS-barnebyer mener rettighetene til sårbare barn bør styrkes.

FNs nye bærekraftsmål skal fungere som verdens felles arbeidsplan for samfunnsutvikling de neste 15 årene. Generalsekretær Svein Grønnern i SOS-barnebyer Norge ser mye positivt i de nye målene. Men av de totalt 17 delmålene, er ikke barns rettigheter spesifikt nevnt i noen av dem. Det bekymrer Grønnern.

– Beskyttelse av de mest sårbare blant oss, nemlig barn som ikke har omsorg eller som står i fare for å miste sine omsorgspersoner, er ikke nevnt spesifikt. Jeg frykter det gjør innsatsen for barna dårligere og mindre målbar, og at de ikke blir prioritert, sier Svein Grønnern.

Nå krever han at FN setter de nye bærekraftsmålene ut i livet på en måte som gjør at de mest sårbare barnas rettigheter likevel blir ivaretatt. Grønnern vil ha en sterkere satsing på bl.a. barnevernsstrukturer, helsetjenester for sårbare familier, utdanning som når alle barn,

en likestilling som styrker familiene og rettssystemer som tar barn på alvor.

– Å sikre barn mot fattigdom, sult og dårlig helse er viktige elementer i en god oppvekst. Men god omsorg i et trygt hjem er en forutsetning for å kunne nå disse målene. Derfor trenger vi også flere og bedre beskyttelsesstrukturer for barn, sier Grønnern.

Svein Grønnern ønsker at FN forplikter seg til en felles innsats for å styrke rettighetene til de mest utsatte barna gjennom arbeidet med bærekraftsmålene.

– Å ivareta rettighetene til de mest sårbare barna hjelper ikke bare hvert enkelt barn, men er med på å bygge demokratiske, rettferdige og bærekraftige lokalsamfunn der barn er trygge, ikke blir utsatt for kriminalitet og får utdanning som bringer samfunnet videre, understreker Grønnern.

Skolen i Cambiote gir barna håp en bedre fremtid.

STÅR PÅ EGNE BEN

– Jeg trodde ikke at jeg hadde sjans til å klare meg uten familieprogrammet. Nå står jeg på egne ben og kan gi barna mine en fremtid. De spør om de kan bli lærere når de blir store – og jeg sier ja, selvsagt er det mulig, sier Dominga.

Dominga var blant de første som ble med i familieprogrammet.

Fagforbundet har finansiert hele barnebyen i Huambo, helt siden planleggingen begynte i 2005. og barnebyen i Huambo sto ferdig i 2010. Tidligere i høst dro en delegasjon fra forbundet til Angola for å se på resultatene så langt. Fagforbundsleder Mette Nord var med. Det samme var LO-leder Gerd Kristiansen, generalsekretær Svein Grønneren i SOS-barnebyer og Ingrid Ofstad, den norske ambassadøren i Angola.

I selve barnebyen bor det 121 barn som nå har fått en helt ny start på livet, i et trygt hjem, en familie og nye venner. I tillegg mottar 460 barn og omsorgspersoner i lokalsamfunnet hjelp gjennom SOS-barnebyers familieprogram. Her får barna skolegang, mens de voksne får yrkesveiledning og mikrolån.

– Familieprogrammet er kanskje det mest

imponerende, sier Mette Nord. – Her er det barn som ikke har noenting, ofte med enslige mødre som er analfabeter og som strever med å skaffe mat til familien. Familieprogrammet gir dem håp og muligheter, og mange klarer etterhvert å starte egne virksomheter.

GOD OG TRYGG FREMTID

Dominga fikk selv en brå avslutning på sin skolegang i 4. trinn på grunn av borgerkrigen i landet, og det har alltid vært en prioritet for henne at barna skulle få gå på skole. Men da mannen døde og hun ble aleneforsørger, fikk hun store problemer med å skaffe nok inntekter til å dekke familiens behov. Det var ikke en gang penger til mat.

Da SOS-familieprogrammet ble igangsatt i 2008 var Dominga og jentene blant de første som ble med. Som alle familier fikk de en egen plan med mål og tiltak. Det startet med å skaffe næringsrik mat og skolegang til jentene.

– Jeg vil hjelpe barna slik at de kan studere. Barna mine drømmer om å bli lærere. De spør om det lar seg gjøre – og jeg sier ja, selvsagt er det mulig. Det er godt å kunne gi barna mine en god og trygg fremtid.

INVESTERER I BARNs RETTIGHETER I ANGOLA

I Lubango i Angola styrkes nå barns rettigheter. Flere familieforsørgere blir i stand til å skaffe seg en inntekt, og flere barn kommer seg på skolen.

49 år gamle Francisca har aleneansvar for fem barn og ett barnebarn. Nå har hun fått et mikrokredittlån som gjør at hun kan starte sin egen virksomhet som steinhogger. På den måten skaffer hun seg en inntekt og kan kjøpe mat og dekke andre behov familien hennes. SOS-barnebyer hjelper også til med å skaffe fødselsattest til barna, slik at de kan komme seg på skolen.

I Angola er det et stort problem at mange barn ikke registreres ved fødselen. Da mister de tilgang til blant annet skole- og helsetjenester. Landet bygges nå opp etter tredve år med borgerkrig, og Angolas økonomi er blant annet rammet hardt av den siste tidens nedgang i oljeprisen.

KOMMER FRA ULSTEIN

Hjelpen til Francisca kommer fra norske Ulstein, og i Lubango får nå mer enn hundre familier, mer enn fem hundre voksne og barn, hjelp til å klare seg selv. I tillegg jobber Ulstein med å støtte opp om lokalsamfunnet, og med å styrke bevisstheten om barns og voksnes rettigheter i landet.

– Vi er opptatt av å bygge gode lokalsamfunn. Ulstein er selv en familiebedrift og er overbevist om at fremtiden for barn starter med en trygg familie i et trygt lokalsamfunn, sier Torild Bugge, HR-direktør i Ulstein Group.

De viktigste oppgavene er å sørge for at barn får tilgang til helt nødvendige tjenester, som skole, helsetilbud og næringsrik mat. På lang sikt er det et mål at familiene skal klare å forsørge seg selv. Det er en bred innsats som nå legges ned, med fokus både på likestilling, yrkesopplæring, flere arbeidsmuligheter, og ekstra ansatte i familieprogrammet.

49 år gamle Francisca driver et steinhoggeri for å forsørge sin egen familie.

Hjem til jul

Få med deg TV3-satsingen „Hjem til jul“ der fire humanitære organisasjoner presenterer sitt arbeid og inviterer TV-seerne til å gi sin støtte. 20. desember er det SOS-barnebyers tur, og i sendingen møter du blant andre Eli Rygg, Andreas Ygre-Wiig og Abid Raja. De forteller om sin egen oppvekst og hvilket forhold de har til SOS-barnebyer.

Programledere er Sarah Natasha Melby og Silje Stang. Sendingen begynner kl. 20, så unn deg en søndagskveld sammen med SOS-barnebyer i førjulstiden.

Lærer barn om tannhelse

: I samarbeid med lærere og helsemyndigheter når tannhelsekampanjen ut til nærmere 36000 barn i Ghana og Botswana.

I september i år var 7 ansatte fra Wrigley på plass i Botswana for å trene lærere og foreldre i tannhygiene.

Representanter fra Utdanningsdepartementet og den botswanske tannlegeforeningen var svært glad for tannhelseprosjektet. Standard opplæring når ofte ikke ut til de mest sårbare områdene og familiene, men ved hjelp av partnere som SOS-barnebyer og Wrigley kan botswansk tannhelsepersonell nå ut til barn og familier som ofte ikke lærer om tannhygiene.

– 60-90 % av verdens barn lider av karies. Vi vil gjøre en forskjell for tannhelsen i verden, og ved hjelp av SOS-barnebyer og myndighetene i Botswana kan vi nå ut til barn og hjelpe dem med deres

tannhelse, sier Jeanette Ammilon, senior brand manager i Wrigley Scandinavia. – Dessuten får vi være med og støtte SOS-barnebyers viktige arbeid for sårbare barn. Det betyr mye for våre ansatte.

Tidligere har Wrigley gjort lignende kampanjer i Ghana. Til sammen vil tannhelsekampanjen nå ut til nærmere 36 000 barn i Ghana og Botswana.

I sommer hadde Wrigley også en butikkampanje hvor én prosent av salget fra all Extra-tyggegummi brukes til tannhelseprosjektene og andre programmer hvor SOS-barnebyer har behov.

BARN SETTER FORTSATT SPOR

Så fort snøen kommer så er det igjen tid for å ta i bruk det digitale distansekortet. Vi har også tidligere fortalt om «Barn setter spor», der OBOS har bidratt til å utvikle en app til smarttelefon basert på Skiforeningens tradisjonelle distansekort. Hvert oppnådde distansemerke genererer en sum penger til SOS-barnebyer, og i 2015 har barn i Norge gått 766.000 km på ski og bidratt til over 700 000 kr i støtte fra OBOS til SOS-barnebyer. OBOS fortsetter innsatsen, og du kan igjen ta i bruk app'n til å registrere barnas skiaktivitet. Det gis også poeng for skileik og alpint.

– Vi er utrolig stolte av «Barn setter spor», sier Kjetil Framstad, markedssjef i OBOS. – Den er utviklet sammen med Skiforeningen og SOS-barnebyer, og handler om barn, lystbetont fysisk aktivitet, og turglede med familien. Samtidig handler om å bidra for barn i andre deler av verden.

Distansekort-appen er gratis og kan lastes ned for iPhone og Android.

OBOS har siden 2004 støttet SOS-barnebyers arbeid og bidratt blant annet med finansiering av barnebyen og SOS-familieprogram i Blantyre, Malawi.

FREMTIDENS BARNEBY

Barnebyene er i ferd med å endres. Nigeria er et av landene som ønsker å ligge i forkant.

Tekst: THOMAS HANSEN

Den første barnebyen i Nigeria ble etablert i Lagos i 1973. I dag, mer enn førti år senere, har både Nigeria og verden for øvrig endret seg. Nå har SOS-barnebyer i Nigeria satt i gang en prosess for å tilpasse barnebyene til dagens lovverk og fremtidens behov.

– Fokuset er på barnet, sier Eghosa Erhumwunse, som er nasjonaldirektør for SOS-barnebyer i Nigeria. – Det viktigste er at vi finner gode løsninger basert på de lokale forholdene. Vi skal ikke bare kopiere en løsning som har fungert godt i et annet land.

Eghosa Erhumwunse er også opptatt av at Nigerias egne nasjonale og lokale myndigheter må ta et større ansvar. – Vi må finne gode løsninger i samarbeid med landets myndigheter, sier han.

TILPASSES BARNA

SOS-barnebyer ble opprinnelig startet opp for å gi omsorg til foreldreløse barn, men i dag har barnebymodellen verden over mange lokale variasjoner. Det jobbes med ulike former for familier, inkludert SOS-familier, fosterfamilier og biologiske familier. Det skyldes ikke minst at barnas situasjon har endret seg. SOS-barnebyer ble opprinnelig startet opp for å gi omsorg til foreldreløse barn, men i dag har flere av barna i barneby-

ene også en biologisk familie i nærheten.

I mange land har heldigvis både barnevernslovgivningen og den økonomiske situasjonen endret seg. Tettere samarbeid med myndigheter åpner også opp for finansiell støtte fra myndigheter og større anerkjennelse av den jobben SOS-barnebyer gjør.

Proessen, som internt i SOS-barnebyer kalles «Re-innovasjon», pågår nå i en rekke ulike land. SOS-barnebyer skal fortsatt sette barna i sentrum. Da må også organisasjonen tilpasse seg lokale forhold.

VARIGE SIKKERHETSNETT

– Vi trenger programmer som er tilpasset både lokalsamfunnene der vi er til stede og barna vi skal hjelpe, sier Eva Marie Danielson. Hun er programrådgiver i SOS-barnebyer Norge, og var i Lagos tidligere i høst for å delta i den prosessen SOS-barnebyer i Nigeria nå er inne i.

– Målet er å sikre at omsorgen er best mulig tilpasset hvert enkelt barns behov. I tillegg må vi ha enda sterkere fokus på at både barna og programmene våre er integrert i lokalsamfunnet. Det er avgjørende for å skape varige sikkerhetsnett for barna og familiene, sier hun.

FAKTA FREMTIDENS BARNEBY

- Skaper bedre interaksjon og samarbeid mellom de forskjellige SOS-programmene
- Gir muligheter for færre barn i hver enkelt barnebyfamilie
- Har større fokus på re-integrering av barn tilbake til sin biologisk familie hvor situasjonen til familien har endret seg over tid
- Øker innsatsen for påvirkningsarbeid overfor beslutningstakere
- Har økt fokus på at ungdom klarer seg selv også etter at de forlater SOS-barnebyers programmer
- Sikrer barns deltagelse i alle relevante prosesser
- Inngår nye partnerskap med sivile aktører og myndigheter for å sikre drift av bl.a. skoler og barnehager
- Ser på nye former for familiebasert omsorg
- Flytter familier og administrasjonen til lokalmiljøet for økt integrering
- Bruker bygningsmassene annerledes og mer effektivt enn i dag
- Introducerer nye, miljøvennlige løsninger

Ti år gamle Binta fra Liberia holder opp et bilde av sin avdøde far.
Foto: Daniel van Moll

FAKTA OM EBOLAKRISEN

Til sammen har over 25 000 blitt smittet siden januar. Av dem er over 10 000 døde. Selv om antall nye tilfeller av smitte har gått drastisk ned, ble det oppdaget to nye tilfeller i Guinea for kort tid siden.

Verdens Helseorganisasjon (WHO) frykter at nye utbrudd kan oppstå som følge av at folk krysser grensene og bringer med seg smitte. Liberia ble erklært ebolfri allerede i slutten av mai og i Sierra Leone har det ikke vært utbrudd de siste ukene.

Dystert etter ebolaepidemien

Mange av de 20 000 barna som er foreldreløse etter ebolakrisen i Vest-Afrika blir utstøtt og isolert av familier og lokalsamfunn som er livredd for smitte. Når epidemien er over sitter barna igjen med den største byrden.

Tekst: CAMILLA DELBEKK

Situasjonen for barna som er blitt foreldreløse som følge av epidemien er prekær. Samtidig som mange nødhjelpsprogram avsluttes, sitter mange barn igjen uten foreldre og uten omsorg.

Tradisjonelt har slektninger eller andre i lokalsamfunnet tatt seg av barn som er alene. Men mange stoler ikke på forsikringer om at inkubasjonstiden for sykdommen er 21 dager, og er redde for at barna som har mistet foreldrene sine er smittsomme selv lenge etterpå. Dette fører til at barna blir overlatt til seg selv, mange er underernærte,

de pådrar seg andre sykdommer, er uten tilgang til helsetjenester og skolegang.

STØTTER FOSTERFAMILIENE

Ebolaepidemien har også skapt en vanskeligere økonomisk situasjon for mange familier fordi landenes økonomi har sviktet. – Det utgjør også en risiko for mange barn, forklarer generalsekretær i SOS-barnebyer Svein Grønnern.

– Utsatte familier som i tillegg tar til seg barn berørt av ebola kan lett bryte sammen under byrden og barna mister sine omsorgs-

personer. Vi har tiltak rettet spesielt mot disse familiene. De får mat og andre nødvendighetsartikler, i tillegg til at vi sørger for psykososial oppfølging og tilgang til utdanning, sier Grønnern.

MIDLERTIDIGE HJEM

SOS-barnebyer jobber tett sammen med myndighetene og FN i de tre landene som ble rammet av epidemien – Guinea, Liberia og Sierra Leone. Totalt får over 7 500 barn mat, drikkevann og klær. I tillegg er transitt-sentra for ebolasmittede bygd om til midlertidige hjem for barn under fem år. Her får de psykososial støtte av faglært personell, anledning til å leke og undervisning i trygge omgivelser.

– Vi bygger om transitt-sentra for å gi foreldreløse barn trygghet og beskyttelse, forklarer Grønnern. Alle skoler i de tre landene ble stengt i februar på grunn av smittefare. Selv om flere skoler nå har åpnet igjen, holder både barn og lærere seg hjemme av frykt for smitte.

– Ingen bør oppleve det jeg gjorde

For to år siden måtte Ariana (30) forlate sin nyfødte sønn på sykehuset. Hun hadde ikke noe valg da det nærmest er umulig å klare seg som alenemor i Kosovo.

Da forloveden hennes forlot henne satt hun igjen helt alene uten å mulighet til å klare seg økonomisk. - Jeg skulle gjort hva som helst for å få sønnen min tilbake, men i min situasjon er det helt umulig, forteller Ariana.

Håpløse økonomiske forhold, hvor kvinner er spesielt utsatt, brutte løfter, lite støtte fra myndighetene er virkeligheten for jenter og kvinner i Kosovo. Abort er vanskelig. Det tillates kun ved alvorlige medisinske grunner. Å være alenemor i Kosovo er forbundet med stor skam.

SOS-BARNEBYERS BABYSENTER

Mange av de forlatte barna kommer til babysenteret i SOS-barnebyen i Pristina, og siden 2001 har flere hundre fått et midlertidig hjem her. Babysenteret er det eneste omsorgstilbudet med høy kvalitet for forlatte babyer i Kosovo. Her får barna trygg-

het, kjærlighet, omsorg, mat, helsetilsyn og stimulanse. Samtidig jobber vi med myndighetene for å finne en langsiktig løsning. Innen de er tre år har de fått et nytt hjem enten i en SOS-familie eller blitt adoptert av en kvalifisert familie i Kosovo. Det betyr:

VI TRENGER FLERE FADDERE TIL BARNEBYEN I PRISTINA

Behovet er stort, og sammen kan vi utrette mye. Kanskje du eller noen du kjenner vil bli barnebyfadder. Da kan vi sammen utgjøre en forskjell for barna i Kosovo. Det betyr:

- Flere barn omsorg i babysenteret.
- Barn som bor i barnebyen en fremtid i et trygt hjem.
- Vanskeligstilte barn og familier som bor i lokalsamfunnet hjelp til selvhjelp.

Bli fadder i dag på www.sos-barnebyer.no

– EN STOR TAKK TIL ALLE SOM BIDRAR

SOS-barnebyer ligger øverst på innsamlingsstatistikken i Norge. – Jeg vil få rette en stor takk til alle som bidrar, sier generalsekretær Svein Grønnern.

SOS-barnebyer samlet inn over 500 millioner kroner i Norge i 2014. Størstedelen kommer fra de mer enn 120 000 SOS-fadderne i Norge, som støtter barna med et fast beløp hver måned. I tillegg kommer penger som samles inn i nødhjelpsaksjoner, enkelte testamentariske gaver, og annet. Tallene er fra 2014, men også i 2015 har SOS-barnebyer en økning i antall faddere.

– Jeg er stolt over at vi har så mange lojale givere i Norge, sier Svein Grønnern. – De som støtter oss vet at pengene går til de barna som trenger det mest, og det er et arbeid mange nordmenn er opptatt av.

SOS-barnebyer er til stede i 133 land og hjelper barn og familier over hele verden. Rundt 80 000 barn og unge vokser opp hos SOS-barnebyer, mens nesten en halv million mennesker får hjelp fra de mange familieprogrammene som drives av SOS-barnebyer.

STORT & SMÅTT

SOS-frivillige besøkte Kosovo

En gruppe SOS-frivillige reiste til Kosovo, og ble møtt av både sterke og gode opplevelser.

Rundt tredivet SOS-frivillige fikk besøke SOS-barnehagen, terapiseret, babysenteret, en SOS-familie i barnebyen, SOS-familier integrert i lokalsamfunnet, ungdomshuset, familieprogrammer i Pristina og områder utenfor byen. Sistnevnte ble spesielt en sterk opplevelse for mange.

Kosovo er et av Europas fattigste land. En tredel av landets familier lever på under åtte kroner dagen, og myndighetene klarer bare å hjelpe et fåtall av de som trenger det. Hjelpen som tilbys gjennom organisasjoner som SOS-barnebyer er sårt tiltrengt, men dekker på ingen måte behovet.

Likestillingspris til Elisabeth Grieg

Vi gratulerer Elisabeth Grieg med YS' Likestillingspris! Grieg får prisen fordi hun utfordrer de tradisjonelle «gutteklubbene» på likestilling. Hun er styremedlem i SOS-barnebyer og kvinnen bak SOS-barnebyers likestillingsprogram The Grieg Gender Challenge.

– Det er helt avgjørende at gutter og jenter får de samme mulighetene alt fra de er små. Grunnlaget for holdninger til hva som er rett og galt og forventninger til eget liv blir lagt tidlig i barndommen, sier Grieg.

Målet med The Grieg Gender Challenge er å gi barn bedre forutsetninger for utdanning, arbeid, god helse og medbestemmelse - uavhengig av kjønn. Programmet ble etablert i 2012 og finnes nå i seks afrikanske land.

Ny rekord på Singsaker

I mange år har elevene på Singsaker barneskole samlet inn penger til veldedige formål. De fem siste årene har de samlet inn penger til SOS-barnebyer, og i år gikk pengene til familieprogrammet i Mwanza i Tanzania.

Elevene har hatt basar, solgt kaker, hjulpet til hjemme, sunget og spilt og pantet flasker. I fjor samlet de inn litt over 94 000, og i år har de slått alle rekorder med 121 224 kr!

Elever fra 3. trinn har basar utenfor nærbutikken.

ØNSKER DU Å BIDRA SOM SOS-FRIVILLIG? For mer info: sos-barnebyer.no/frivillig. Ta også gjerne kontakt med din fylkesleder.

Akershus

Ingrid Steen Malt/91 82 30 09

Buskerud

Grith Overgaard Fosnæs/93 44 51 14

Finnmark

Rosel Olsen/95 04 66 15

Hedmark

Eva Bækkel/99 01 83 06

Hordaland

Sonal Patel/41 30 45 83

Møre og Romsdal

Kari Mette Abusland/95 12 55 60
Gerd Watten/90 93 58 74

Nordland

Ståle Bakken/95 90 13 31

Nord-Trøndelag

Ingrid Hallan/99 58 24 12

Oppland

Eva Engenes/97 78 65 63

Oslo

Solveig Hauge/41 60 46 27

Rogaland

Ragne Rødstøl/91 82 35 07

Sogn og Fjordane

Ralf Einar Johannessen/48 27 55 96

Svalbard

Anne Lise Klungseth Sandvik/91 71 31 63

Sør-Trøndelag

Ida Marie Ulriksborg/95 85 29 28

Telemark

Sissel Berit Hoell/91 36 50 81

Troms

Bodil Skotnes/91 57 92 30

Vestfold

Bernhard Marti/99 61 17 54

Østfold

Mary Gander/48 16 37 24

BARNEBYMARSJ FOR BARN PÅ FLUKT

Over to tusen barn og voksne deltok på Barnebymarsjen 2015. Deltagere over hele Norge har vært med på en familiedag med mening, der vi gikk sammen for å gi barn et trygt hjem.

Tekst: Emma With

En liten jente i Mo i Rana spurte de frivillige om SOS-barnebyer virkelig ville bruke inntektene fra arrangementet for å hjelpe barna som flykter. Hun hadde sett barna på TV. Så rakte hun over penger hun hadde tatt med seg fra sparebøssa hjemme. Hun var et av mange hundre barn som viste sitt engasjement ved å delta på Barnebymarsjen.

ET ARRANGEMENT I VEKST

Arrangementene har hatt sine lokale preg, dager med sol og med regn, solsikkemaling på kinn og på hender, og ikke minst mange forskjellige aktiviteter for store og små. I år gikk inntektene i all hovedsak til SOS-barnebyers arbeid for barn på flukt.

– Det var en strålende dag på alle måter. Sola skinte og folk var fornøyde med opplegget i løypa. De frivillige gjorde en super innsats, forteller Ragne Rødstøl, fylkesleder for de frivillige i Rogaland.

Det var faktisk i Stavanger det hele startet i 2013. Da deltok over 600 barn og voksne. I fjor spredte arrangementet seg til 7 byer, og i år har det vært 13 barnebymarsjer på kryss og tvers av landet. Barnebymarsjen begynner å bli en solid årlig tradisjon som sprer seg til stadig flere norske byer.

GIKK SAMMEN FOR BARN PÅ FLUKT

Over hele landet var formålet det samme, nemlig å gi flere barn et trygt hjem.

Ofte går inntektene fra Barnebymarsjen til de programmene de SOS-frivillige støtter i ulike land. Sett i lys av flyktningkrisen vi nå er vitne til ble det besluttet at inntektene i år skulle gå til SOS-barnebyers arbeid for barn på flukt. SOS-barnebyer er til stede i de kriserammede landene, i transittlandene underveis langs flukten og i mottakslandene flyktningene kommer til.

Mange barn her i Norge har hørt om flyktningkrisen - kanskje de har fått med seg noe på nyhetene en kveld, hørt familien snakke om situasjonen eller lært om det på skolen. Mange har et stort ønske om å hjelpe de barna som kanskje ikke har det like bra som dem. Ved å delta på Barnebymarsjen fikk barn her hjemme muligheten til å gjøre noe konkret for barn på flukt, samtidig som det ble en hyggelig og meningsfull dag for hele familien.

Glimt fra barnebymarsjen.

GIR I STEDET FOR Å FÅ

I fjor deltok 60 000 elever på Omvendt julekalender. I år kan det bli rekord.

Ved å gjøre småjobber hjemme samlet 60.000 elever inn over 3,5 millioner kroner i adventstiden i fjor. Samtidig lærte de om hvordan barn har det i andre deler av verden, gjennom en daglig kalenderluke og et eget undervisningsopplegg som skolene kan benytte seg av.

I fjor gikk pengene blant annet til SOS-barnebyers arbeid for barn i Gaza. I år går deler av de innsamlede midlene til skoleprosjekter i Nepal og til barn som er på flukt i Europa.

MØTER BARN

I årets kalenderluker møter vi blant annet

14 år gamle Sushmita fra Nepal. Vi følger henne på skolen, i speideren og hjemme. Hun drømmer om å bli advokat slik at hun kan hjelpe til med å få orden på landet sitt. Vi møter også andre barn i barnebyene i Nepal som forteller hvordan det var å bo der under jordskjelvet i april. Og vi møter norske Ihra som rett og slett har flyttet til Nepal. Hvordan er det å på den internasjonale skolen der?

Vi møter også 12 år gamle Dzheho fra Makedonia. Han er en spesiell gutt med litt andre interesser enn andre gutter på sin egen alder. Men på tross av dette blir han godtatt som den han er av de andre barna

og av SOS-moren sin. I Makedonia møter vi også 14 år gamle Feruze som drømmer om å bli danser. Vi besøker også en flyktningeleir i Makedonia og ser hvordan barna har det der.

GJØR EN JOBB HJEMME

For å bidra til Omvendt julekalender kan elevene gjøre en jobb hjemme i førjulstiden. De kan for eksempel vaske, rydde, gå tur med hunden eller måke snø. Størrelsen på beløpet som gis er det opp til hver familie å bestemme. Samtidig opplever barna at det er deres egen innsats som er med på å hjelpe de barna som trenger det mest.

Ihra har flyttet fra Norge til Nepal.

Dzheho blir akseptert som han er.

Feruze drømmer om å bli danser.

Alle kan lyse opp i mørket, og alle kan gjøre en forskjell uansett hvor man bor i verden.

Bli med og lag desembermagi!

Langt inne i de dype skogene som omgir landet vårt bodde det i riktig gamle dager noen underlige skapninger som ble kalt Lysnissene. Hvordan de så ut er helt umulig å vite, for ingen har noen gang sett snurten av dem.

Tekst: Rikke Soligard

Selv om vi vet veldig lite om Lysnissene så vet vi at de var opptatt av å gjøre noe godt for andre. De hang nemlig ut lykter i trær og kratt hver kveld igjennom hele mørketiden, så ferdafolket ikke skulle gå seg bort eller føle seg alene når de var ute på sine kveldsvandringer. Lysnissenes lykter viste vei i mørket, samtidig som de på magisk vis også ga et kjærlig nærvær som lettet mangt

et tungt vandringshjerte. Kanskje Lysnissene er der i skogen et sted ennå? Sikkert er det iallefall at Lysnissenes lyktetradisjon har flyttet seg hit ut til oss mennesker.

I mange år har innbyggerne i flere lokalsamfunn over hele landet vårt deltatt på noe som heter Lysnisseprosjektet. Lysnisseprosjektet går ut på at vi tenner lykter utenfor hjemmene våre hver kveld kl. 18.00

i hele desember. Lyktene viser den magiske effekten som oppstår når mange mennesker bidrar med litt ekstra. Da får vi veier av lys igjennom lokalsamfunnet vårt! Hver lille lykt er som en varm og kjærlig hilsen fra alle de på innsiden av husene til alle de som haster forbi på utsiden. Slikt blir det masse god stemning og hygge av!

Du kan også være med på å lage desembermagi i ditt lokalsamfunn! Få med deg familien din og naboene dine og alle du kjenner til å bli med på å tenne lykter utenfor der dere bor hver kveld kl.18.00 i desember! Alle kan være med enten man bor i en blokk, i et slott, i et hus eller i en hytte. Heng lykta i et tre eller på en gjerdestolpe, sett den på en trapp eller ved en grøftekant. Finn verdens beste sted å spre litt lys og varme der du bor – og tenn lykta di der. Alle kan lyse opp i mørket, og alle kan gjøre en forskjell uansett hvor man bor i verden. Det er handling som fører til forandring – sier Lysnissene. Det er det gode vi gjør som gjør verden til et godt sted å leve.

FAKTA LYSNISSEPROSJEKTET

SOS-barnebyer har inngått et samarbeid med den sosiale entreprenøren Begeistringsetaten om Lysnisseprosjektet som er ett av Begeistringsetatens lokalsamfunnskonsepter. Prosjektet blir nå en del av SOS-barnebyers barnehagekonsept. For SOS-barnebyer er sterke lokalsamfunn et helt konkret mål og et middel i arbeidet med å gi hvert enkelt barn en trygg oppvekst og en bedre fremtid.

Formålet med Lysnisseprosjektet er blant annet å synliggjøre den enkeltes påvirkningskraft og at det er summen av våre handlinger som fargesetter lokalsamfunnet vårt. Når mange bidrar med litt får det stor effekt! Les mer om lysnisseprosjektet og samarbeidet vårt med Begeistringsetaten på www.lysnisse.no

Jeg håper Syria kan bli som det var, og enda bedre.

Hei!

Jeg heter Royean og jeg er ni år gammel. Jeg kommer fra Syria, men akkurat nå er jeg i Makedonia. Snart skal vi dra videre til Nederland.

Det er krig i Syria. Det er bomber der, og huset vårt ble ødelagt. Det ble veldig ille. Derfor ble vi redde og dro.

Først dro vi fra Syria til Libanon. Så reiste vi fra Libanon til Tyrkia med fly, og fra Tyrkia til Hellas med båt. Vi var veldig slitne, og starten måtte vi bo i skogen.

Familien min og vennene mine og naboene mine, vi flyktet hit alle sammen. Noen av naboene våre dro til Nederland, andre til Tyskland, Belgia eller Norge.

Vi vil ha trygghet. Vi vil at Syria skal være som det var før, så vi kan dra tilbake til landet vårt. Jeg håper Syria kan bli som det var, og enda bedre.

Royean har reist fra Syria (i rødt) til Makedonia (grønt) og håper å komme helt til Nederland (blått).

FAKTA FAKTA OM SYRIA

- Land i Midt-Østen med ca 22 millioner innbyggere
- Hovedstaden heter Damaskus
- Språk: arabisk
- Landet har vært herjet av borgerkrig siden 2001, og mange har flyktet fra landet.

Gad jul!

SOS
BARNEBYER

Et trygt hjem for alle barn

Takk for dine bidrag i året som har gått. Sammen hjelper vi barn over hele verden til en trygg oppvekst og en bedre fremtid!

Bli SOS-fadder på sos-barnebyer.no eller ring 02210.